

Пројекат хомогенизације
угља у завршној фази

■ Сезону инвестиционих оправки на делу опреме задужене за производњу јаловине на најпродуктивнијем копу Рударског басена „Колубара“ ове године отворио је Трећи систем. „Глодар 4“ вратио се у редован режим рада 4. септембра

Садржај

10 **актуелно**
Ремонти јаловинских система
на „Тамнава-Западном пољу“
„Четворка“ поново у производњи

12 **репортажа**
У посети „глодару 8“ на Пољу „Д“
**Од ремонта
без застоја**

14 **актуелно**
Усвојен Правилник о продаји
угља и угљене прашине
Нова категоризација купаца

15 Из „Прерадиног“ погона
Оплећењавање
Спремни дочекују зиму

17 Светска шампионка у заваривању
добила посао у „Металу“
Појачање за искусне мајсторе

18 Пензионер коме је пре пет година
успешно извршена трансплатација срца
Друга шанса за живот

20 **локални мозаик**
Гостујућа изложба
„Последња деценија Саве Шумановића“
Нестварни актови и пејзажи

21 Спортски Сусрети
радника ЕПС-а
„Угљари“ најбољи

22 **временов**
Поводом 19. септембра
**Сећања на дане
када је ослобођен град**

Милорад Грчић, в. д. директора ЕПС-а у „Колубари“

Пројекат хомогенизације угља у завршној фази

07

„Електропривреда Србије“
расписала јавни конкурс
**ЕПС запошљава 163
млада стручњака**

08

Регулација реке
као предуслов ширења копова
**Почиње измештање
дела тока Пештана**

импресум

ЕНЕРГИЈА
ЕПС КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ.
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

В.Д. ДИРЕКТОРА: Милорад Грчић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Звездана Јовановић Поповић, РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ И ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Ана Павловић, ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, ФОТО-РЕПОРТЕРИ: Александар Рашин и Милан Цвијетић, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац, ТЕЛЕФОНИ: 011 785 5086, 785 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB SITE: www.rbkolubara.rs, НАСЛОВНА СТРАНА: Милан Цвијетић, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: ЈП „Службени гласник“ Београд, ТИРАЖ: 2.500, ПРВИ БРОЈ ЛИСТА РУДАРСКОГ БАСЕНА „КОЛУБАРА“, ПОД НАЗИВОМ „КОЛУБАРА“, ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ 24. СЕПТЕМБРА 1960. ГОДИНЕ, ОД 15. НОВЕМБРА 2017. НОСИ НАЗИВ „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Пројекат хомогенизације угља у завршној фази

Пројекат хомогенизације угља у РБ „Колубара“ улази у последњу фазу и очекујемо да ће већ у другом кварталу наредне године из свих делова басена до термоелектрана долазити лигнит уједначене калоријске вредности, што ће донети велике уштеде и повећање ефикасности – рекао је Милорад Грчић, в.д. директора „Електропривреде Србије“ приликом обиласка новоизграђене депоније ситног угља, 12. септембра.

Грчић, који је радове на тамнавској депонији и модерни контролни центар посетио у друштву Слободана Митровића, извршног директора за производњу угља у ЈП ЕПС, Милана Мишковића, директора РБ „Колубара“ за производњу угља и председника Синдиката радника „Електропривреде Србије“ и РБ „Колубара“ Милана Ђорђевића и

Миодрага Ранковића, подсетио је да се пројекат реализује у оквиру „Зеленог“ кредита и да је његова вредност 54 милиона евра.

– У овом моменту смо на око 85 одсто реализације посла који ће нам омогућити да 2019. године, када је реч о уједначавању квалитета лигнита, коначно станемо раме уз раме са највећим западноевропским компанијама. Увођење поступка хомогенизације омогућиће нам да из исте количине угља добијамо значајно већу количину електричне енергије. На основу спроведених студија очекујемо да ће уштеда износити чак десет одсто. Такође, имаћемо и много ефикаснији рад термоелектрана, јер ће изостанак осцилација у квалитету угља, које су до сада биле осетне, понекад и на дневном нивоу, битно смањити број кварова и застоја у овом делу електропривредног система – рекао је Грчић.

Посету „Колубари в.д. директора је наставио обиласком погона „Метала“ у коме је недавно са радом почела нова роботизована машина за варење.

– „Метал“ је несумњиво један од најважнијих делова „Колубаре“, јер од одржавања опреме зависи производња на коповима, а самим тим и стабилност „Електропривреде Србије“. Стратегија менаџмента ЕПС-а је да током наредних неколико година „Метал“ буде опремљен најмодернијом технологијом, а један од првих корака на том путу је и набавка робота који је поступак заваривања папуче багера скратио између седам и осам пута. Такође, током обиласка имали смо прилику да видимо и специјалну пресу за савијање профила ширине 50 милиметара, која је једина машина овог типа у Србији. Циљ нам је да фирму која у својој

делатности већ важи за најбољу не само у нашој земљи, него и на Балкану, током неколико наредних година доведемо до тачке када ће моћи самостално да изгради цео роторни багер. Верујем да ћемо, ослањајући се на рад наших стручњака на које смо поносни, у томе и успети – рекао је Грчић.

Разговор о модернизацији опреме настављен је у новом Мониторинг центру, где је истакнуто да је завршена прва фаза уградње опреме за надзор током које је у различитим деловима РБ „Колубара“ инсталирано 120 видео-камера.

– План је да до 2020. године буде постављено укупно 400 камера у свим виталним деловима Огранка – „Металу“, Дробилани, „Преради“, на површинским коповима, чиме ћемо подићи ниво безбедности, посебно када је реч о материјалним добрима. Спречавање крађа и злоупотреба

и заштита оних који савесно и поштено обављају свој посао, а којих је, на срећу, огромна већина, такође је један од важних циљева руководства компаније.

У протеклом периоду успели смо и у великој мери да утичемо на смањење крађа електричне енергије, која је, нажалост, проблем који се појављује у великом делу Србије. Лазаревац, пак, као место од кога производња струје зависи, важи за једну од ретких општина у којима је та појава скоро занемарљива – додао је Грчић.

Председник Синдиката радника ЕПС-а Милан Ђорђевић рекао је да овај податак много говори.

– Ова чињеница је веома важна, јер осликава поштење рудара и говори да они заиста знају да цене оно што тешком муком производе. Огроман проценат људи који живе на територији ове општине зарађује за живот копајући угаљ и зато има високо развијену свест о томе колико је тежак посао обезбедити струју – рекао је Ђорђевић. **Р. К.**

Недостатак радне снаге

Председник Синдиката РБ „Колубара“ Миодраг Ранковић рекао је да оно што је до сада урађено, као и пројекти најављени за наредни период, уливају оптимизам.

– Наравно да је улагање у опрему пожељно, али ми имамо хроничан недостатак радне снаге и то је велики проблем који, уз подршку директора и у преговорима са надлежним министарствима покушавамо да решимо. Потребно је време да се људи обуче да раде на захтевним местима у производњи и надам се да ћемо ускоро успети да договоримо конкретну динамику запошљавања која ће постепено решавати ово питање. Конкурс за пријем одређеног броја инжењера је већ објављен и надамо се да ће њега пратити пријем средње и ниже квалификованих кадрова који су нам такође неопходни – рекао је Ранковић.

Инвестиције за развој источне Србије

Нова улагања у електро-дистрибутивну мрежу на територији Мајданпека

Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ наставља с инвестицијама у општини Мајданпек, у којој је у последње две године уложено 17 милиона динара у реконструкцију нисконапонске мреже и 30 милиона динара у ТС „Доњи Милановац“ за поуздано снабдевање електричном енергијом око 10.000 купаца, рекао је Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС, приликом посете Мајданпеку.

ЕПС у последњих неколико година покушава да уради нешто

што се деценијама није радило широм Србије.

– Инвестирамо велика средства у производне и дистрибутивне капацитете. И у општини Мајданпек, којој припадају и Доњи Милановац и Лепенски вир, у претходних годину и по, две, унапредили смо мрежу. Радимо и пројекат за

снабдевање локалитета Лепенски вир, узимајући у обзир планове које држава има за овај део Србије – рекао је Грчић.

Реконструкција трафостаница и обнова дистрибутивне мреже омогућиле су и смањење губитака електричне енергије на територији Мајданпека, а нова улагања допринеће економском развоју.

Грчић је с руководством општине посетио више локација на којима су завршени или планирани радови.

– Без инфраструктуре и стабилног снабдевања електричном енергијом нема развоја ниједног дела Србије. Циљ ЕПС-а је да допринесе стварању бољих услова за живот и пословање, отварање нових фабрика и радних места – рекао је Грчић.

Локације су обишли и Зоран Рајковић, извршни директор за дистрибуцију електричне енергије у ЈП ЕПС, Радисав Урошевић, директор техничког система „ЕПС Дистрибуције“, Далибор Николић, директор управљања „ЕПС Дистрибуције“, Душан Анђелковић, координатор дистрибутивног подручја Ниш, као и Миломир Динић, директор огранка ЕД Зајечар.

Р. Е.

■ Састанак Енергетског комитета Србије и Републике Српске

Заједнички пројекти на Дрини

ЕПС и ЕРС градиће две нове хидроелектране на Дрини. Прве формалноправне радње требало би да буду завршене до краја 2018. године

Милорад Грчић, в. д. директора „Електропривреде Србије“, био је 22. августа домаћин заседања Енергетског комитета Републике Србије и Републике Српске у хидроелектрани „Зворник“. Након састанка, Грчић је, заједно са Александром Антићем, министром рударства и енергетике Србије, и Петром Ђокићем, министром индустрије, енергетике и рударства Републике Српске, обишао погоне.

На седници је договорено да Србија и Република Српска заједно граде хидроелектране „Фоча“ и „Паунци“ на Дрини и тај договор би требало да буде верификован 29. августа на заједничкој седници две владе у Требињу.

– Прве формалноправне радње у вези с грађњом две нове хидроелектране на Дрини требало би да буду завршене до краја 2018. године. „Електропривреда Републике Српске“ треба да аплицира и обезбеди концесионо право, а у међувремену радиће се

на осталим питањима – рекао је Антић.

План је да се на Дрини изграде две ХЕ снаге око 95 мегавата.

– Вредност инвестиције је око 200 милиона евра, одређен је заједнички тим који ће радити на пројекту, а „Електропривреда РС“ и ЕПС биће задужени за развој пројекта, односно изградњу електрана – истакао је Антић.

Петар Ђокић, министар индустрије, енергетике и рударства Републике Српске, рекао је да Влада РС већ дуже ради на припреми за изградњу ХЕ „Бук Бијела“.

– Тренутно смо у завршној фази припрема пред расписивање јавног позива за избор извођача радова, али и сада планирамо заједничку грађњу још две нове хидроелектране. Нема ничег већег и важнијег од тога да грађани и Србије и Српске виде да ми радимо заједно, да смо на једнак начин посвећени даљој изградњи и јачању наших односа – рекао је Ђокић.

Састанку су присуствовали и Мирјана Филиповић, државни секретар у Министарству рударства и енергетике, Душан Бајатовић, генерални директор „Србијагаса“, Радмила Чичковић, генерални директор „Електропривреде Републике Српске“, Миломир Драганић, директор предузећа „Гас промет“, Саво Безмаревић, извршни директор ЈП ЕПС за производњу енергије и Микајило Злојутро, директор за производњу енергије ЕПС-овог огранка „Дринско-Лимске ХЕ“.

Р. Е.

ЕПС запошљава 163 млада стручњака

Основни критеријум
за избор и селекцију
кандидата који
ће добити први
посао биће успех
на факултету

Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ објавило је 20. августа конкурс за запошљавање 163 високообразована стручњака, међу којима ће шансу за први посао добити 62 млада дипломца без радног искуства.

Конкурс предвиђа запослење на одређено време до две године за 47 инжењера машинске струке, 43 електроинжењера, 20 рударских инжењера, 10 информатичара, 12 високообразованих стручњака грађевинске, девет геодетске, пет геолошке, као и два технолошке струке, 12 правника и по једног хемичара, економисту и психолога.

Основни критеријум за избор и селекцију кандидата који ће добити први посао биће успех на факултету, јер ЕПС жели да младим, образованим људима пружи прилику да граде своју будућност у Србији и покаже да се

поштују праве вредности знање и уложен труд.

– Као један од 10 најпожељнијих послодаваца у Србији очекујемо велики одзив младих на конкурс. ЕПС је највеће предузеће у Србији, с великим бројем стручњака у различитим областима, а за младе је то јединствена прилика да на најбољи начин примене и унапреде знања стечена на факултетима. Вредност ЕПС-а јесте управо у људима који овај систем деценијама унапређују, држе у корак с регионом и светом упркос свим изазовима. Реализујемо велике инвестиционе пројекте који треба да значајно унапреде електроенергетски систем наше земље и ово је идеална прилика да ЕПС добије свежу крв у виду младих стручњака, а да они уче од наших најбољих ветерана, који имају значајна искуства да им пренесу – рекао је Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС.

Он је истакао да се запошљавањем младих стручњака на позицијама у производњи мисли на будућност ЕПС-а и да Влада и председник Србије то у потпуности подржавају.

Циљ ЕПС-а јесте да модернизацијом и улагањима допринесе стварању бољих услова за живот и пословање, отварање нових фабрика и радних места.

– И овај конкурс којим ће ЕПС обновити своје кадрове доказ је да радимо на томе да млади не размишљају да оду, већ да, уз посао и сигурну будућност, остану у Србији – рекао је Грчић.

И ММФ препоручује да се у ЕПС-у што више подигне проценат високообразованих запослених и та препорука се потпуно поклапа са потребама ЕПС-а.

– Конкурс је у складу са оним што ММФ саветује ЕПС-у око подизања нивоа стручних

кадрова. Ми имамо значајан проценат висококвалификованих запослених, готово на европском нивоу, али је ЕПС од 2015. године до данас напустило више хиљада људи, а највећи део њих остварио је право на пензију. Сада нам је неопходно да подмладимо кадар у свим секторима. Недостаје нам и неколико стотина електромонтера на терену, који су срце дистрибутивног система. Радимо детаљну анализу и тражићемо дозволу и за пријем монтера – рекао је Грчић. – ММФ има све веће поверење у ЕПС и после овог потеза сматрам да више нећемо имати никакве проблеме са овом институцијом.

Пријаве на конкурс могу се достављати искључиво преко сајта poslovi.infostud.com. Рок за подношење пријава је 30 дана од дана објављивања конкурса, односно до 19. септембра 2018. године.

Р. Е.

По целој Србији

Послови су понуђени у целој Србији, јер и ЕПС својим пословањем и огранцима покрива читаву територију наше земље. Највише радних места отворено је у општини Лазаревац, укупно 51, а следи Костолац са 38 места. На конкурс се тражи и 25 стручњака у Београду, 18 у Обреновцу, по пет у Сурдулици и Неготину, по четири у Новој Вароши и Кладову, три у Пироту, по два у Чачку, Малом Зворнику и Бајиној Башти. По једна позиција отворена је у Крагујевцу, Краљеву, Нишу и Новом Саду.

Почиње измештање дела тока Пештана

Измештање 3,6 километара реке и инфраструктурних објеката неопходно је због експлоатације Поља „Е“, чије су резерве око 430 милиона тона угља. Ширина новог дна корита биће шест метара, а дубина до три и по метра

С обзиром на стратешки значај „Колубаре“, нови површински коп ће са својим резервама од око 430 милиона тона квалитетног угља допринети стабилној производњи угља, а посредно и електричне енергије у „Електропривреди Србије“. Због будућег копа истовремено се израђује документација за другу фазу регулације Пештана.

– Како од развоја „Колубаре“ на државном нивоу зависи снабдевање термокапацитета, отварање нових копова захтева регулацију речних токова који се налазе на фронту рударских радова. Да бисмо отворили Поље „Е“ и наставили радове на Пољу „Ц“, почињемо с пословима прве фазе регулације Пештана са инфраструктурним објектима. Експропријација

је завршена, као и сви припремни радови. Извођач је уведен у посао и у току је допремање опреме. Предвиђени рок за извођење радова је 15 месеци – објаснио је Срђан Алимпијевић, директор организационе целине „Површински копови“, напомињући да је реч о послу који је од виталног значаја за стабилност електроенергетског система Републике Србије.

Извођач радова на регулацији Пештана је предузеће „Хидро-Тан“ из Београда заједно са фирмама „Хидротехника-Хидроенергетика“, „Енергопројект-Нискоградња“ и „Geoing Group“ и подизвођачем „Нуклеус“. Пре извођења радова „Колубара“ је заједно са „Колубара-Грађевинаром“ и „Колубара-Услугама“ припремила терен. Уклоњени су објекти

Након завршетка тендерске процедуре и свих припремних активности, током августа је почела реализација прве фазе измештања реке Пештан. У складу са стратегијом развоја Рударског басена „Колубара“, део водотока Пештана биће измештен низводно од Барошевца у дужини од 3.683 метра. Тим потезом биће створени услови за отварање Поља „Е“, заменског ресурса и природног наставка Поља „Д“.

Карактеристике Поља „Е“

Према елаборату о резервама угља на Пољу „Е“, који је предуслов планирања експлоатације, коп има два угљена слоја, с тим што се две трећине резерви налази у главном, знатно дебљем слоју. Просечна дебљина тог слоја је 30 метара, а повлатног 11. Први слој откривке дебео је око 30 метара, а међуслојна јаловина око 80 метара. Као однос запремина јаловине и угља, коефицијент откривке је 2,8, што је веома погодно за експлоатацију.

Поље „Е“ је лежиште које је по многим својим карактеристикама сложено и за отварање и за експлоатацију. Дубина копа је више од 250 метара, коефицијент откривке у првих десет година преко четири, док се велике количине јаловине морају сместити на спољна одлагалишта. Због повијања угљеног слоја и Пештана, који протиче целом јужном границом копа, хидрогеолошки услови су неповољни. Прве истражне бушотине на овом простору рађене су тридесетих година прошлог века. Детаљнија геолошка истраживања, која су потврдила веће и квалитетније резерве, трајала су од 1974. до 1984. године. Тек 2005. године стечени су услови да се подаци сакупе и обраде, што је био предуслов да резерве буду званично унете у минерално-сировинску базу.

домаћинстава и дрвна маса. Измештени су далековод, оптички кабл и телефонска мрежа. Преостала је још реконструкција напајања и дела водовода у „страни“ у Зеокама.

– Корито је димензионисано тако да може да прихвати стогодишње воде са резервним надвишењем насипа који штити коп. Целим својим током корито је обложено геомембраном и пројектовано да буде апсолутно непропустиво. Ширина дна корита Пештана биће шест метара, дубина до три и по метра, а нагиб бочних страна 1:2. Ширина деснообалног насипа биће осам метара у круни, висина до два и по метра, а нагиб бочних страна 1:2 – објаснио је Алимпијевић.

Будуће Поље „Е“ обухвата површину од око десет квадратних километара у источном делу угљеног басена. Граничи се са Пољем „Ц“ на истоку и Пољем „Д“ на северу. Његова јужна граница представља и границу басена. У јужном делу пресеца га Пештан, као и путеви Степојевац–Лазаревац и Аранђеловац–Лазаревац.

Пројектом је предвиђено и да локални пут Лазаревац–Зеоке буде измештен у дужини од 339 метара, а пут Барошевац–Зеоке–

Медошевац у дужини од око пет километара. Нови мост преко Пештана повезаће измештени и постојећи пут „у страни“ Барошевац–Зеоке. Мост ће бити дугачак око 50 метара, а широк десет. Стари мост преко Пештана у Зеокама остаје у функцији.

Како је пројектовано, постојећи цевовод пијаће воде за снабдевање Барошевца и Рудоваца измешта се поред новог пута у дужини од око 5.000 метара. Поред овог цевовода поставља се нови у дужини од 1.500 метара, који ће повезати бунаре за одводњавање Поља „Е“ са новим постројењем за прераду воде. Такође, гради се и цевовод који ће индустријску зону снабдевати техничком водом са поменутих бунара.

На организационо захтевном и одговорном инжењерском подухвату, који ће променити рељеф колубарског краја, радиће бројни стручњаци различитих профила. Како су надлежни објаснили, искуства стечена током регулације Колубаре у првој и другој фази, током које је измештено и 1,8 километара Пештана, биће коришћена током наредног померања трасе речног корита.

М. Караџић

■ Срђан Алимпијевић

Измештања Колубаре

Да би се обезбедио континуитет рударских радова, река Колубара је последњих деценија, после милиона кубика ископане земље, више пута пуштана у новоизграђена корита дуга по неколико километара.

У оквиру припрема за отварање површинског копа „Тамнава-Источно поље“ седамдесетих година прошлог века ископано је ново корито реке Колубаре у дужини од 8,5 километара. Као предуслов отварања копа „Велики Црљени“ река је први пут кроз одлагалиште измештена пре више од једне деценије. Радови у првој фази трајали су од маја 2005. до септембра 2007. године, када је водени ток у дужини од 4,7 километара преусмерен у ново корито на потезу Вреоци–Велики Црљени. Подухват је био специфичан по пропуштњу велике количине воде кроз одлагалиште, а обично се измешта у тврдим материјалима. Током ове фазе на простору тамнавског јаловишта настало је проточно језеро.

Почетком јула 2017. године Колубара је пуштена у ново корито. Измештањем 2,6 километара реке у другој фази, углавном преко унутрашњег одлагалишта „Источног поља“, као и измештањем Пештана у дужини од 1,8 километара, створени су услови за отварање Поља „Г“. Осигурање корита од ерозије обезбеђено је израдом обалоутврда и геомембраном.

Мењању токова река на трасама дугим по неколико километара претходе истраживања лежишта и израда техничке документације, као и расељавање ставновништва, чишћење терена, измештање и изградња инфраструктурних објеката.

„Четворка“ поново у производњи

Прво сервисиран „глодар 4“ у оквиру Трећег система. Уиграана екипа коповских машинаца и електричара и искусних мајстора из „Метала“ и ове године обавила бројне захвате, међу којима је најважнији замена куглбана багера

Иако је овај багер из производње искључен почетком јула, послови су због изузетно неповољних временских прилика овог лета трајали нешто дуже него што је било предвиђено. Велика количина падавина јул је претворила у јесењи месец, па су рудари навикнути на то да редовни годишњи сервис прате високе температуре и непријатна прашина, били принуђени да послове, од којих се огроман део одвија на отвореном, прилагоде условима у којима су се нашли. Божа Срећковић, машински инжењер задужен за надзор у ремонту, каже да је један од колега из „Метала“ израчунао да је, откако је ремонт почео, било више од 370 кишних сати.

– Поред неповољних временских услова, искрсло је неколико машинских и електро проблема, а динамику послова диктирао је и ритам којим су пристизали резервни делови. Након што смо све завршили, мој утисак је да је највише потешкоћа било око превоза, односно довожења и одвожења материјала – каже Срећковић.

Он сликовито објашњава да је багер у ремонту права мала фабрика у оквиру које све функционише са једним циљем, а то је да се повежу сви њени делови.

– То значи да треба синхронизовати рад машинаца, електричара и запослених из „Метала“, који су задужени за санацију и израду опреме. То није увек једноставно. Ипак, успели смо да завршимо све планиране, али и неколико непланираних послова. У овом моменту најважније је да смо заменили велики куглично-аксијални лежај, тзв. куглбан. Реч је о елементу пречника чак десет метара, око којег се врти целокупна горња градња багера. Јасно је да ова интервенција захтева много напора, залагања и велики број помоћних машина, као што су дизалице, цевополагачи, мали багери и слично. Иако је реч о масивном делу опреме, рад на њему захтева изузетну прецизност – рекао је о детаљима посла Срећковић и додао да је ремонт за запослене на систему прилика и да се, док су склопови и подсклопови раздвојени и они преконтролишу и отклоне евентуални недостаци.

Сезону инвестиционих оправки на делу опреме задужене за производњу јаловине на најпродуктивнијем копу Рударског басена „Колубара“ ове године отворио је Трећи систем. „Глодар 4“, након што је детаљно проверен и сервисиран, вратио се у редован режим рада 4. септембра.

■ Атмосфера на копу најбоља је када је систем у редовном режиму рада

■ Од послова урађених током јула и августа зависи поузданост багера током читаве године

Као што је уобичајена пракса, запослени у службама одржавања на систему задужени су за ситније интервенције које могу да буду изведене на лицу места, док су сви озбиљнији машински послови у надлежности „Метала“. Две екипе на копу, максимално уигране, одлично функционишу већ деценијама. Тамнавци су драгоцене испомоћ искусним централцима, јер су на багеру сваког дана и знају његове „слабе тачке“, као и на шта је неопходно обратити пажњу.

Колико је запосленима на систему важно да годишњи ремонт буде квалитетно урађен објаснио је Ненад Ђоковић, шеф система:

– Од послова које смо урадили док је багер био на паузи током јула и августа зависи његова поузданост, а самим тим и сигурност

запослених током читаве године. Након што је сервис завршен, очекујемо много бољи рад не само „четворке“ него и система у целини – рекао је Ђоковић.

Он је објаснио да „Трећи“ није класичан јаловински систем, јер користи одлагач са међуслојне јаловине.

– Показало се да је ово решење добро, јер нови одлагач заиста поседује изузетне карактеристике за наше услове. Његов специфичан притисак на тло је много бољи него на нашим осталим одлагачима, тако да је комбиновање „треће“ и међуслојне јаловине значајан потез. Ипак, потребно нам је више пре свега помоћних радника, али и планир-мајстора и надзорника, да бисмо могли да радимо максимално ефикасно – додао је Ђоковић.

Већина запослених са нестрпљењем је чекала да производња поново почне, јер је расположење на копу најбоље када производња тече, уз добру минутажу и биланс на крају смене.

– У редовном раду ипак је мање притиска, док се за време ремонта осетно повећају стрес и тензија међу запосленима, посебно у његовој завршници – рекао је Миодраг Лучић, рударски пословођа, на крају још једне велике инвестиционе оправке.

Багериста Жељко Грујић рекао је да је током ремонта обавеза багеристе да дежура у својој смени.

– Почетак производње за мене и моје колеге значи да се враћамо свакодневном послу у веома тешким условима, с обзиром на то да у кабини багеристе не ради клима, а недавно су постављена четири нова монитора, чији рад додатно загрева скучени простор.

Посаду багера чине углавном млади, способни људи, спремни да прискоче у помоћ – каже Грујић.

Бравар Дејан Лазаревић, први пут у својој деценији и по дугој каријери, годишњи ремонт багера провео је на самом систему, а не у браварској радионици у којој је доскора радио.

– Ново искуство научило ме је да током ремонта буквално у сваком моменту има посла, али и да су одело и две мајице неопходне сваког дана рада по лепом времену. Овог лета често су биле неопходне и чизме и кабаница, које се на копу носе више од шест месеци годишње. Јасно је да су услови за рад у радионици много бољи, али посао на терену носи много више изазова, па је и боље плаћен – рекао је Лазаревић.

Након Трећег система, током септембра капитални радови постаће свакодневица запосленима на Другом јаловинском систему „Тамнава-Западног поља“.

М. Димитријевић

Ефикасније уклањање кровине угља

Трећи јаловински систем није класичан систем пошто нема сопствени, већ користи нови моћни одлагач који је у оквиру „зеленог пакета“ недавно набављен наменски за одлагање међуслојне јаловине са угљених система на копу „Тамнава-Западно поље“.

– Овај систем скида јаловину непосредно са угља, односно чисти кровину угљеног слоја. То значи да морамо бити брзи, јер нас багери са угљених линија прате у корак. Ремонтована опрема омогућиће нам да брже чистимо кровину угља, багер ће бити поузданији, а квалитет угља бољи зато што ћемо ефикасније уклањати јаловину – рекао је Ненад Ђоковић, шеф система.

Искуство на новом одлагачу

Рударски пословођа на систему Миодраг Лучић каже да је, с обзиром на временске прилике у јуну и јулу, његовим колегама приоритет био да обезбеде путеве за прилаз глодару. Током трајања ремонтних радова на багеру, део посаде био је на одлагачу са међуслојне јаловине који је, наравно, све време радио. Комбиновани рад са одлагачем са система за међуслојну јаловину је новина за чланове свих посада на „глодару 4“, јер је багер на Трећи систем дошао око Нове године.

Током лета је обављена и реконструкција система који је сада, са својих девет погонских станица, дугачак око седам километара

Половином августа прошле године „глодар 8“, један од моћних багера „Колубариног“ Поља „Д“, транспортован је са локације у северозападном делу копа чак шест километара даље, до јужног дела, где је укључен на БТС, угљени систем који Поље „Д“ дели са Пољем „Б/Ц“.

– Рад на новој позицији донео је овој машини многобројне изазове, које су запослени успешно превазилазили – каже Јовица Урошевић, шеф БТС система, са којим смо разговарали скоро тачно на годишњицу селидбе.

Он је објаснио да је најпре етажу испред „осмице“ откопавао „глодар 10“, што је период у коме је било доста текућих проблема, највише због атмосферских прилика.

– Служба одводњавања имала је много посла, али смо и у тим условима испуњавали производне билансе. Након те првобитне позиције, која није одговарала маневарским способностима „глодара 8“, дошли смо на повијени слој угља, чиме је ситуација постала много повољнија. Тренутно нам јаловину отвара „глодар 9“, односно Пети систем – објашњава техничке појединости Урошевић и додаје да је ово лето на коповима било нетипично. Најпре је рударе током јуна и јула стално пратила киша, а потом су почеле врућине које су проузроковале огромно испаравање.

– Проблем ове године нису правиле високе температуре, већ велика влага, али најважније је да су сви радници живи и здрави, багер добар и да из месеца у месец успевамо да обезбедимо планирану производњу, због чега и јесмо ту – каже Урошевић.

■ Монтирана нова опрема

Погонску спремност машине осетно је повећао ремонт, који је ове године реализован

Права дружина

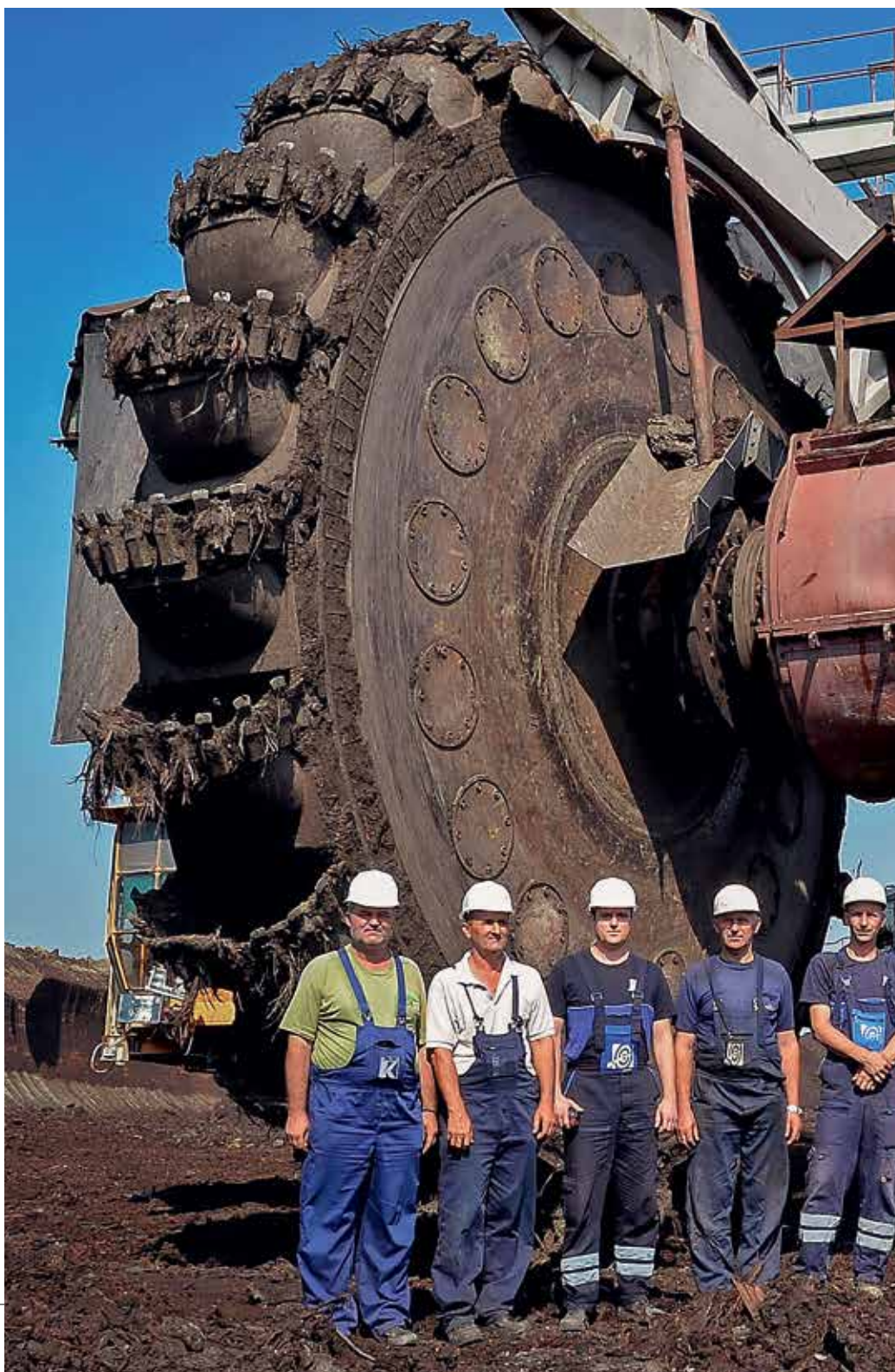
– Ово је одлична смена, права смо дружина. Слажемо се као да смо породица. Када имаш такве људе око себе, онда ти ништа није тешко. Багериста и планир-мајстор заједно морају да функционишу беспрекорно. Комуницирамо класично, пиштаљком и уз уигран „говор“ показивања руком, али и уз моторолу која нам омогућава да се прецизније нешто објасни уколико нисам у видном пољу – објашњава Дејан Гашић, „десна рука“ багеристе Марковића, који је на „глодар 8“ распоређен пре око две године.

Од ремонта

током јуна. Тада је обављена и реконструкција система који је сада, са својих девет погонских станица, дугачак око седам километара.

Његово функционисање и одржавање захтева значајан број људи, а према речима шефа система, највише се осећа недостатак помоћних радника. Упркос томе, планирани послови урађени су на време, а велика новина је то што је уграђен систем за видео-надзор који је повећао прегледност и осетно олакшао рад.

– Већ неколико година се говорило о уградњи поменутог система и сви смо задовољни што су се коначно за то створили услови. Опрема је испунила сва очекивања и показала сву своју функционалност. Ремонт је био прилика и да урадимо детаљан сервис и контролу електроопреме и уређаја, тако да багер у нову зимску сезону улази потпуно спреман за успешну експлоатацију – рекао је Марко Јовановић, електроинжењер, који је током ремонта био задужен за надзор.

а без застоја

О машинским ремонтним пословима говорио је и инжењер Велибор Марковић, један од искусних „осмичиних вукова“.

– Морам да се похвалим да смо овога пута обавили неке капиталне радове који су од виталног значаја за бољи и сигурнији рад багера. Замењен је лежај трећег ослонца, који је правио проблем дуже време, а рад багера током протеклог периода показао је да је овај посао изведен крајње професионално. Такође, одлично су обављени послови на тркачима

траке три од возног пута, који нису детаљно сервисирани од када је багер укључен у рад – истиче Марковић уз напомену да временске прилике нису ишле наруку мајсторима.

О квалитету инвестиционе оправке најбоље говори податак да „осмица“ два месеца након ремонта није забележила ни најкраћи застој у раду.

– Ремонт је одлично урађен, али мора се нагласити да је подједнако важно, ако не и важније, свакодневно одржавање, јер само

редовном заменом резервних делова може да се обезбеди да машина остварује максималне капацитете у откопавању угља што нам је свима циљ – закључио је Марковић.

■ „Фабрика“ угља

Са оценом да је овогодишња инвестициона оправка заиста квалитетно урађена сложили су се и остали запослени. Од њих смо чули многе интересантне податке о чувеној „осмици“, која је прошле године заокружила 30 година рада. Међу њима је и Зоран Мирковић, багериста чији је радни век у „Колубари“ почео управо на овом систему.

– Почео сам да радим на погонској станици Б16, а сада, када сам избројао 39 година и четири месеца радног стажа, поново сам на овом багеру одакле ћу отићи у пензију. Ко пише романе боље од живота – каже Зоран, који се сећа времена када је „осмица“, баш у близини места на коме је данас, товарила вагоне за Суву сепарацију.

Мирковић као багериста „глодара 8“ ради већ 15 година. Може се рећи да су њих „двојица“ на неки начин расли и старили заједно.

– Реч је о машини која је комплексна, наменски прављена за ископавање угља. Када су испоштовани сви услови које захтева за рад, лако је. Ту се пре свега мисли на то да има довољно простора за рад, односно да може да се окрене. Да би извео ту операцију неопходно му је минимум 80 метара и то од траке до блока – објашњава Мирковић и додаје да тренутно раде у мало суженим условима, али да, иначе, овај багер ради буквално као фабрика угља.

На питање прави ли „осмица“ некад проблеме Зоран је љубазно, али одлучно одговорио:

– Проблема нема. На томе можемо захвалити пре свега искуству, јер је много нас прошло све степенице рада на систему, али је много важно и то ко су људи са којима радиш. Ако је атмосфера добра и људи вредни, све се решава. Довољно је да вам кажем да је наша смена јуче искористила слободан дан да заједно одемо на излет у Врњачку Бању. Прошетали смо се, уживали, смејали и данас пуни енергије и елана дошли на посао. Нема стреса овде. Поштује се рад и ред и сви заједно решавамо проблеме – поносан је Мирковић.

Д. Весковић

Има од кога да се „украде“ занат

Дарко Лукић на систему ради као помоћни радник од прошле године. Помаже бравару, електричару и планир-мајстору, али се ниједног тренутка не жали на тежак посао. Ипак, највише га занима машинска струка, за коју се и школовао, па верује да би се у њој најбоље снашао.

– Овде свакако имам од кога да научим занат – каже Дарко.

Нова категоризација купаца

У првој категорији је такозвана индустрија, у другој буџетски купци, у трећој трговци, у четвртој удружења грађана, а у петој физичка лица

Електропривреда Србије усвојила је пред ову грејну сезону нови Правилник о продаји угља и угљене прашине, који је ступио на снагу током августа. Овим документом дефинисани су услови, односно начин и поступак продаје угља у огранцима РБ „Колубара“ и ТЕ-КО „Костолац“.

У оквиру новог правилника извршена је нова категоризација потрошача који су сврстани у пет категорија. У првој су правна лица и предузетници који угаљ купују за сопствене потребе (индустрија), у другој правна лица наручиоци према Закону о јавним набавкама (буџетски купци), у трећој категорији су правна лица која купују угаљ ради даље продаје (трговци), у четвртој удружења грађана (пензионери, инвалиди, борци и слично) и синдикати и у петој физичка лица, односно, купци за готов новац који узимају угаљ за потребе свог домаћинства.

– Нови правилник донекле мења поступак продаје према свим категоријама купаца осим за купце из категорије два – буџетске купце – који угаљ купују јавним оглашавањем у својству наручиоца, у складу са одредбама Закона о јавним набавкама и у поступку у коме ће као и до сада ЈП ЕПС, као понуђач, достављати своју понуду у року утврђеном јавним огласом.

За сада се по новом правилнику још нисмо оглашавали, јер није било потребе. Његова примена у овом моменту прво се односи на физичка лица, јер све остале категорије купаца имају уговоре до краја године и нема потребе да „излазимо“ са новим количинама. Када је реч о трговцима, протеклих неколико година имали смо јавно надметање, лиценцијацију, а сада ће бити организовано јавно оглашавање и понуђене одређене

количине угља за продају – објаснио је Марко Недељковић, руководилац Службе продаје угља.

Према евиденцији ове Службе за 2018. годину купци угља који се баве индустријском производњом уговорили су испоруку укупно око 293.400 тона сушеног и приближно 18.730 тона сировог угља док су трговине уговориле испоруку око 71.800 тона сушеног и 80.050 тона сировог угља. За потребе синдикалних организација, удружења пензионера и инвалида за ову годину првобитно је била уговорена укупна испорука од око 56.630 тона сушеног и 105.600 тона сировог угља, али су неки купци одустали од куповине, што је регулисано анексима. Динамику испоруке диктирају временске прилике и тренутне производне могућности.

М. Радосављевић

Актуелно

Док је, када је реч о индустрији и широкој потрошњи снабдевање угљем континуирани процес, код физичких лица куповина огрева долази на „дневни ред“ тек у септембру, октобру па и новембру, што је, разуме се, и период када се у јавности највише говори о активностима великих снабдевача. Наредних дана очекује се одлука ЕПС-а којом ће бити дефинисане све битне одреднице, међу којима су свакако минималне и максималне количине угља коју физичка лица овим путем могу набавити.

Процедура

Јавни позив упућује се посебно за сваку категорију купаца и обавезно садржи податке о асортиману и количинама угља који се продаје, цени, начину и условима продаје, средствима финансијског обезбеђења, року у којем се доставља пријава, односно организује поступак продаје по јавном позиву и другим посебним елементима који су од значаја за продају појединим категоријама купаца. Јавни позив се објављује у дневним, штампаним медијима и на интернет страници ЈП ЕПС.

■ Набавка огрева

Отпрема сушеног угља при крају

Погодности као што су отплата угља на рате и организован превоз огрева и ове године искористио је велики број, око 6.050 радника запослених у Рударском басену „Колубара“, који су се благовремено пријавили за куповину огрева преко своје фирме.

Ову могућност искористили су и запослени у ЕПС-у и извојеним предузећима: „Колубара-Услуге“, Колубара-Угоститељство“ и „Колубара-Грађевинар“.

Према подацима Службе продаје Сектора за комерцијалне послове Огранка „Колубара“ за предстојећу грејну сезону укупно је уговорена испорука око 50.020 тона сушеног угља за потребе радника „Колубаре“, ЕПС-а и

издвојених предузећа. У протеклим месецима отпрема сушеног угља текла је изузетно добро и до краја августа већ је испоручено више од 47.000 тона.

Што се тиче сировог угља, у истом овом периоду због лоших временских услова и услова производње од укупно уписаних и уговорених око 43.160 тона, испоручена је половина, односно око 20.555 тона.

Како наводе надлежни, за „Колубарине“ раднике била је уговорена испорука око 34.160 тона сушеног угља и ове обавезе су већ измирене. За ЕПС-ове раднике је уговорено близу 12.400 тона сушеног угља и већ им је испоручено око 9.200 тона, а врло брзо ће уследити отпрема и остатка.

За издвојена предузећа уговорена је отпрема око 3.500 тона а испоручено је око 3.300 тона сушеног угља, тако да је остало још свега 100 до 200 тона за испоруку.

Лоши временски услови у протеклом периоду нису ишли на руку отпреми сировог угља. „Колубарини“ радници су уговорили испоруку око 30.300 тона ове врсте лигнита, а испоручено им је 15.700 тона, запослени у ЕПС-у уговорили су 8.130 тона, а отпремљено им је око 3.320 тона, док је за потребе људи у издвојеним предузећима уписана количина од око 4.750 тона, а за сада им је испоручено око 1.540 тона.

М. Радосављевић

Спремни дочекују зиму

Тренутно су најактуелнији послови у Топланиној топлотно-предајној станици, који би требало да буду завршени до почетка грејне сезоне

Редован годишњи ремонт у „Прерадиним“ деловима погона Сушара, Мокра сепарација и Топлана завршена је у предвиђеном року. Технички директор погона „Оплеменењавање угља“ Санин Мехмедагић каже да су прве недеље рада система после ремонта показале да је опрема одлично припремљена за производне изазове у наредном периоду.

– Ремонт је ове године почео раније него што је уобичајено, што се одразило на планове производње и договорене термине за набавку резервних делова, али су послови ипак успешно реализовани. Тренутно је цео погон у уобичајеном режиму рада, осим топлотно-предајне станице у Топлани на којој ће се до краја септембра радити на уградњи новог размењивача топлоте и замени експанзионе посуде – каже Мехмедагић.

Говорећи о најважнијим пословима који су изведени, Мехмедагић је навео:

– У Мокрој сепарацији је извршена замена кружног кола на праонику 24Б, као и замена сандука решета на 26Б страни, док су вулканизери завршили замену шест транспортних трака. У Сушари се радило на санацији аутоклава и бидона, с тим што је остало да санирамо још две посуде које

тренутно нису у раду. Чека се завршетак јавне набавке за услугу санације аутоклава и бидона – објашњава Мехмедагић.

Када је реч о Топлани, замењена су два предгрејача напојне воде за котло 1 и котло 2. Такође, замењен је разделник РЗ за дистрибуцију паре ка потрошачима на притиску од 16 бара, а затим и главни преградни вентил према Сушари. Извршена је уградња нове турбине за турбонапојну пумпу број 2, на чију се испоруку и уградњу чекало неколико година. Такође, у Топлани је извршена и замена једног старог клипног компресора у одељењу за хидропнеуматски транспорт пепела, тако да од ове године имамо два комплетно нова вичана компресора, чиме смањујемо трошкове одржавања и повећавамо ефикасност овог дела погона.

– У топлотно-предајној станици преко које се греје Лазаревац уграђен је размењивач топлоте број 3. Тренутно се ради његово хидротестирање и монтажа изолације и ти послови ће бити завршени до почетка грејне сезоне. У овом делу погона Топлане ради се и на замени експанзионе посуде број 1, односно резервоара чији је капацитет 300 кубних метара. Та посуда се изграђује у погонима „Метала“, чији ће стручњаци демонтirati стару и монтирати нову – наводи Мехмедагић, истичући да су сви ови послови имали за циљ да обезбеде стабилност производног процеса како би до краја године могао да буде испуњен зацртани план који подразумева производњу 550.000 тона сушеног угља.

– Сви погони чине све што је у њиховој моћи да пројектовани биланси, који наравно зависе од ситуације на површинским коповима, буду остварени. Нешто раније изведени ремонт даје простора да се до краја године ради још боље. Ми смо у овом тренутку

погонски у потпуности спремни да остварујемо своје максималне капацитете – рекао је технички директор.

Говорећи о потешкоћама са којима су се сусретали у раду током извођења ових радова, наш саговорник наглашава да им је недостатак лимова највећи проблем.

– Без лимова, који спадају у основни материјал за одржавање наших погона, тешко можемо да одржавамо машине, обављамо ремонте, сервисе, као и да израђујемо наше резервне делове у погону Колубара „Метал“ – каже Мехмедагић.

Када је реч о реализацији инвестиција, током протеклих месеци у овом делу производног система покренуто је неколико значајних послова, како на изради пројектне документације, тако и везаних за конкретно извођење.

На нивоу читаве организационе јединице за прераду угља у протеклом периоду инвестирано је у пројекат изградње постројења за пречишћавање отпадних вода. У току је и техничка контрола пројекта замене железничког транспорта трачним транспортером на релацији Сува сепарација – Мокра сепарација.

– Велика инвестиција која нас очекује у Сушари је реконструкција свих 16 аутоклава, у вези са чим нам предстоји расписивање јавне набавке за израду рударског пројекта за реконструкцију и извођење радова. Такође, урађен је и генерални пројекат уградње парних турбина са генераторима за производњу електричне енергије за рад погона Оплеменењавање, који је одобрио стручни савет „Електропривреде Србије“. У оквиру радова за подизање ефикасности рада Топлане планирана је адаптација управљачког надзорног система и моторног погона, на чијем пројекту се интензивно ради – најављује Мехмедагић.

Т. Симић

Да струја сигурно „тече“

Одржавају две трафостанице, „Рудовци“ и „Зеоке 4“ напонског нивоа 35/6 kV. Очекује се опремање и треће – „Зеоке 7“, која је са Нове монтаже измештена у Барошевац

Електрослужба површинског копа Поље „Б/Ц“, Радионица за електроодржавање напојне и разводне мреже одржава трафостанице, далеководе и нисконапонске мреже, напајање делова система одводњавања (пумпи и бунара), као и покретне и зидане објекте копа. Такође, задатак ове екипе је и да одржава објекте ауто-гараже у Рудовцима, машинске радионице, „Стару управу“, ватрогасну службу и објекте у Церовитом потоку.

Руководилац радионице Иван Јаћимовић каже да уз ове послове тим води рачуна и о томе да струја без проблема „тече“ и у околним месним заједницама.

– У оквиру површинског копа Поље „Б/Ц“ имамо две трафостанице. Овде се често може чути да „Колубара“ није нешто од чега се живи, него нешто са чиме се живи, а управо се тај суживот индустрије и локалног становништва одликова кроз рад Трафостанице „Рудовци“ од 35/6 киловолти. Ту имамо доводни далековод „Рудник 3“, који преко наше трафостанице напаја и месне заједнице, што у пракси значи да туда иде и проток дистрибутивне трафостанице „Рудовци“ од 35/10 kV, која даље напаја десет месних заједница. Уз то, преко нас иде и напајање „Рудника 3“ из вреошке трафостанице снаге 110/35 kV – објашњава Јаћимовић и додаје

■ Иван Јаћимовић

да су управо због утицаја на домаћинства електричари у обавези да о свим радовима који се изводе за потребе копова преко ЕПС електродистрибуције благовремено обавештавају потрошаче.

Уз трафостаницу „Рудовци“, запослени у овој радионици одржавају и „Зеоке 4“ од 35/6 kV, а у изградњи је и Трафостаница „Зеоке 7“, која је припадала Пољу „Д“ на позицији Нове монтаже, а сада је измештена у Барошевац.

Јаћимовић каже да ће то бити трећа трафостаница у њиховој надлежности која ће највећим делом снабдевати Поље „Б/Ц“.

– „Рудовци“ су доста удаљени од копа и, како он одмиче, неминовно је да се све више „удаљавају“. Падови напона због дужине ваздушних и кабловских водова су неминовни, па се морају тражити алтернативни извори. Требало би да тај проблем реши нова станица „Зеоке 7“, чије опремање се очекује у наредном периоду – рекао је он.

Напредовање копа неминовно увећава обим посла електричара који брину о напојној мрежи.

– Познато је да је већ неко време у току измештање Нове монтаже и свих пратећих објеката. Напајања иду непосредно поред тих објеката и подразумева се да и за нас ту има много посла. Та врста ванредних активности битно увећава обим посла и захтева учествовање великог броја запослених, што стручних радника електроструке, што помоћних радника, којих је све мање – истиче Јаћимовић уз констатацију да је, због одласка квалификованих мајстора у пензију неопходно и подмлађивање екипе електричара.

Шеф радионице процењује да недостају радници свих профила, од надзорно-техничког особља, висококвалификованих, квалификованих електричара, па до помоћних радника. Обим посла се стално увећава, па се неретко ради и прековремено, али и у отежаним условима, што утиче првенствено на људе, али и на објекте и на опрему – нагласио је Јаћимовић.

Електричари су нам објаснили да се највећи део припрема за послове одвија у радионици. Сервисирање свих разводних ормана од 400, 2.300 V, 6.000 V и 35.000 V, обавља се такође у њеном кругу. У објекту се за потребе копа сервисирају нисконапонски ормари за сав развод ниског напона. Ови мајстори задужени су и за сервисирање вулканизерских пегли за потребе вулканизације.

– Наш посао је специфичан и, упркос томе што се припремамо у радионици, најважнији део обавља се на терену. Имамо свој превоз, али не и сталног возача, па у томе зависимо од „Помоћне механизације“, која се труди да што је могуће боље организује људе који су им на располагању. Дешава нам се и да морамо неколико пута накнадно да допремамо материјал и опрему, јер је због природе посла немогуће до краја предвидети како ће се интервенција одвијати – објашњава шеф радионице и додаје да су за успешан рад електричарима неопходни резервни делови од којих се неки (као што су, рецимо, малоугљни прекидачи за 6 kV изводе) више не производе, а није пронађена адекватна алтернатива.

Наш саговорник истиче и да је важно да на време пристижу опрема и делови које највише користе – каблови, осигурачи, контактери.

– У „Колубари“ се постепено модернизую све трафостанице, али то је дуготрајан процес који, такође, подразумева одређени период привикавања – каже он.

Д. Весковић

■ Сервисирање нисконапонске опреме

Адаптација зграде

Зграда у коју је смештена Радионица потиче још из времена Поља „А“, и ова група се у њу уселила 2004. године. Делом је реконструисана и сада се ради пројекат адаптације.

Појачање за искусне мајсторе

Иако је после успеха на међународним такмичењима добила бројне понуде да ради у иностранству, Јелена Аћимовић изабрала је да остане у својој земљи

Јелена Аћимовић, светска шампионка у заваривању, од 15. августа почела је да ради као заваривач-приправник у „Металу“. Њен радни дан почиње тако што сваког јутра у својој кући у Великим Црљенима обуче плави раднички комбинезон и ципеле, а затим се доведе на посао у „Метал“.

На почетку своје приче ова млада девојка рекла нам је да је себе одувек замишљала у плавој униформи, али као полицајку. Смер за образовање машинских техничара за репаратуру у Техничкој школи „Колубара“ у Лазаревцу уписала је јер јој је на путу до тог циља била потребна диплома неке четворогодишње школе.

– Убрзо се десило да сам у оквиру практичне наставе покушала да направим завар, такозвану гусеницу и из првог пута сам успела, било је одлично. Мислила сам да је у питању случајност, али професор Иван Гајић наговорио ме је да пробам поново. Испоставило се да ми баш иде од руке – објашњава Јелена.

Тако је откривен таленат, који је касније у комбинацији са њеном мирном руком и менталном стабилношћу довео до одличних резултата и бројних награда.

Страх од апарата за заваривање, који ју је на почетку доста спутавао, Јелена је успешно превазишла вежбама.

– Вежбала сам и припремала се за надметања и викендима и празницима. Сав уложени труд враћао ми се кроз задовољство које за мене представља чињеница да својим радом доприносим настанку неке конструкције, јер је то посебан вид стварања и креативности – говори Јелена, чији је стриц такође заваривач.

Идеја о полицијској обуци у Сремској Каменици изbledела је оног момента када је освојила награде на државном, два европска, а затим и на светском такмичењу заваривача у Пекингу. На овом последњем освојила је треће место и била најбоље пласирана жена међу колегиницама из целог света. Успеси су је квалификовали за запослење у „Колубари“, па ова млада девојка већ самостално реализује радне задатке, раме уз раме са колегама.

Када смо је посетили на новом радном месту, Јелена је са својим ментором и

инструктором варења у радионици за челичне конструкције Драганом Ђукетићем заваривала делове за каскадно сито. Њих двоје су већ сарађивали док је она са својим другарима из школске клупе долазила на праксу у „Метал“, али и након тога, док су се спремали за такмичења. Посебно јој је било драго када је видела да ће радити на истом месту, на којем се осећа као код своје куће. С обзиром на то да су заваривачи изузетно цењени и тражени свуда у свету, каже да је добила неколико примамљивих понуда да ради у иностранству. Ипак, решила је да остане у својој земљи.

– Иако себе нисам видела у овом послу, заиста сам га заволела и даћу све од себе да се на прави начин одужим за прилику која ми је пружена у Рударском басену „Колубара“ – рекла је наша саговорница, која је на питање шта ради у слободно време одговорила – ни мање ни више – да воли са стрцем да вари камион.

М. Мијаљевић

Лепа атмосфера у радионици

Примећено је да се и остали заваривачи више труде да потврде и подигну квалитет свог рада откако су као „конкурвенцију“ добили двадесетогодишњу девојку. Јеленино присуство у радионици допринело је бољој производњи, а колеге посебно хвале њену непосредност, ведар дух и фино васпитање.

Понос породице

Нико од Јелениних укућана није веровао да су њени планови да ради као заваривач озбиљни, све док није почела да доноси медаље са разних такмичења. Сада су сви поносни, посебно јер се за све изборила сама.

Друга шанса за живот

Ускоро, 21. септембра, навршава се тачно пет година откако је Владан Герасимовић, сада пензионер, а тада један од запослених Рударског басена „Колубара“, по четврти пут позван да дође у болницу и припреми се за трансплантацију срца, која му је била неопходна.

Иако се три пута раније догодило да породица донора у последњем моменту одустане, испоставило се да је овај позив, како је Владан и предосетио, био судбоносан.

Он је тако постао први човек коме је извршена трансплантација срца у Клиничком центру Србије. Пре тога, периоду од 1995. до 1999. урађене су три трансплантације на Институту за кардиоваскуларне болести Дедиње, али од '99. до његовог случаја – 2013. године, ниједна трансплантација није урађена.

За породицу Герасимовић овај датум је посебно важан јер је судбина уредила да тачно две године касније, на исти дан, добију своје прво унуче. Присећајући се операције која му је спасила живот, Владан је са нама поделио своју причу желећи да, посебно у тренутку када се о тој теми у јавности доста говори, скрене пажњу својих колега и суграђана на то колико је даривање органа хуман и значајан чин.

Његови здравствени проблеми почели су 13 година пре операције када је, након једне озбиљније прехладе, приметио да повремено осећа гушење и да се лако замара. Већина лекара те симптоме није узимала за озбиљно, све док није дошао до др Чабраје, која је након 15 минута разговора посумњала да је у питању Коксаки вирус. Након тестирања у Институту „Торлак“ испоставило се да је овај подмукли вирус заиста „протрчао“ кроз организам и ослабио срце, које је у том моменту било у функцији само 24 одсто.

– Пре болести, целог живота играо сам фудбал. Био сам голман у фудбалским клубовима „Колубара“, „Барошевац“ и другим. Био сам спортски тип, ретко ко ме могао

срести а да нисам у тренерци и патикама. Од момента када је успостављена дијагноза, пак, почиње моја борба за нови живот – прича Владан.

Кључни моменат, верује, био је одлазак у Немачку, у клинику „Керкоф“, на преглед код доктора Веселина Митровића. То је први специјалиста који га је детаљно испитао и урадио све потребне анализе. Најзаслужнији за то што је успео да искористи ову прилику биле су његове колеге из „Колубаре“ које су му, преко Фонда солидарности Синдиката „Површински копови“, рефундирале све трошкове овог судбоносног пута.

– Иако су ме лекари у Немачкој прихватили и третирали као неког свог рођеног, наредне две-три године стање се драматично погоршавало. Више нисам могао ни да спавам на кревету, гушио бих се чим легнем. Двадесет четири сата сам проводио за столом. Много пута ми се десило да одузет од умора на крају лупим главом. Нисам могао пет корака да направим. Више нисам био способан ни да расуђујем, нити да разаберам шта даље чинити. Да ми није било ћерке и жене, мене данас овде не би било. Оне су на крају успеле да дођу до доктора Миљка Ристића из Клиничког центра. Примио ме је и само ме

је упитао знам ли шта ме чека са 13 одсто функције срца. Рекао сам да знам – прича Герасимовић.

Како каже, срећна околност је то што је, као бивши спортиста, имао идеалне предиспозиције за трансплантацију, јер су му сви други органи били здрави. Одмах је добио прво место на листи чекања.

– Имао сам среће што се екипа младих доктора у том моменту већ извесно време у иностранству обучавала за такве захвате. Они су мени били преко потребни, али сам и ја, као специфичан пацијент, био потребан њима. Читав тим предводио је др Ристић – присећа се Владан.

Конечно, у септембру 2013. породица преминуле жене из Крушевца одлучила је да донира њено срце и тако некоме спасе живот.

Захваљујући и њиховом великом срцу, Владан је доживео да му пар месеци након успешно завршене операције породица и пријатељи направе дочек код куће. Сада, након пет година и такозваног малог јубилеја на питање колико му се живот променио и да ли је срећан, одговорио је да је задовољан, али да не може бити срећан онај ко је такве муке прошао.

– Није ни данас лако. Пијем много лекова, али функционишем нормално. Идем на редовне контроле, а докторка Емилија Несторовић из тима који ме је оперисао брине о мени – каже Владан.

М. Мијаљевић

Закон о завештању органа

У скупштинску процедуру недавно је ушао нови предлог Закона о пресађивању људских органа. Србија би се, према њему, нашла у кругу земаља које имају систем претпостављене (наспрам „тврде“) сагласности о донорству. Код нас је, изузев трансплантације бубрега, број трансплантација јетре и срца практично сведен на једноцифрене случајеве.

Прикупљено више од 700 јединица крви

Према подацима Института за трансфузију крви и Црвеног крста Лазаревац за првих осам месеци ове године на територији наше општине сакупљено је око 1.900 јединица драгоцене течности. Од тога, око 700 је прикупљено током летње акције, која је организована у периоду од 25. јуна до 2. августа.

Акције се организују у три циклуса годишње. Већина њих спроводи се у погонима „Колубаре“, јер је велики број давалаца ту запослен. На територији лазаревачке општине

се годишње организује око 40 акција, од чега 25 буде у просторијама Рударског басена, а 15 на другим локацијама, од којих су редовне оне у Техничкој школи „Колубара“ и Гимназији Лазаревац, крајем марта и крајем новембра.

– С обзиром на досадашњи одзив, верујемо да ћемо до краја године имати више од шест давалаца на 100 становника, што је одличан резултат, ако се зна да је национални интерес четири одсто. Акције се организују у три циклуса годишње. Наша општина је, када је реч о хуманитарним акцијама овог

типа, годинама уназад на првом месту у Граду Београду, а друга у Србији – рекао је Зоран Гавриловић, секретар Црвеног крста Лазаревац и додао да је циљ организације да се у акције укључи што већи број младих.

Следећа редовна акција добровољног давалаштва крви, тј. јесења акција, биће организована у периоду од 29. октобра до 8. новембра. Последња акција ове године биће спроведена 7. новембра у погону Централног ремонта.

Р. Лазић

Златно Гашино перо
додељено зборнику
посвећеном великом
јубилеју. Ове године
пристигло око 2.000 радова

Три деценије „Смеха деци“

Фестивал хумора за децу, који по својој тематици представља јединствену децу манифестацију у Србији чији је циљ афирмација хумора као значајне, а дуго времена запостављене категорије у уметничком стваралаштву за децу, ове године навршава три деценије постојања.

Према речима оснивача ове манифестације Радмиле Булатовић, тадашње директорке Библиотеке „Димитрије Туцовић“, све је почело врло скромно. Када је 1988. године требало обележити годишњицу оснивања Лазаревца, тражено је да се организује неки културни садржај. Сложили су се да догађај буде посвећан деци и то кроз њихове радове који обилују хумором јер њега није било ни у лектири ни у читанкама. Организован је програм на отвореном под називом „Хумор из ђачке клупе“, а песник Љубивоје Ршумовић обилазио је основне школе и дружио се са децом. Временом је манифестација добијала на својој масовности. Радмила Булатовић подсећа да је песник Драган Лукић, човек немиђене енергије и хуманости који је био „маестро фестивала“ до краја свог живота, својом песмом „Смеха, смеа деци“ практично дао назив конкурс, а поменута песма постала је химна догађаја.

Преломни моменат у историји манифестације одиграо се када се почетком деведесетих на њему појавио песник Слободан Станишић, у то време уредник дечјег програма Радио-телевизије Србије. Добијена медијска пажња много је допринела подизању популарности фестивала. Станишић је био први добитник Златног

Гашиног пера, награде која се традиционално додељује сваке године за највећи допринос литератури за децу и коју је, од тада, добило 25 писаца. Сребрним Гашиним пером окићене су 23 књиге које су изашле између два фестивала, а које су, оцењено је, афирмисале хуманост и хумор за децу.

– Иако је фестивал добио предзнак међународни после распада Југославије, то не значи да нам стижу само радови из бивших република. Већ годинама имамо учеснике из Мађарске и Бугарске, али и из Америке и Енглеске. Ове године стигло нам је 50 радова из Немачке, за шта је заслужна наша земљакиња која тамо у шест школа држи наставу на српском језику – каже Радмила и додаје да је Гашиним пером награђено и више од тридесеторо деце.

Мото овогодишњег, јубиларног фестивала „Осмехом китимо дане и трчимо ка теби свете“, речи су из радова деце нижих разреда основних школа из Крагујевца и Краљева.

Током његове вишедеценијске историје сви познатији дечји писци (Драган Лукић, Слободан Станишић, Раша Попов, Добрица Ерић, Перо Зубац, Моша Одаловић, Душко Трифуновић

и многи други) били су гости лазаревачког фестивала. Ове године представиле се тридесетак њихових колега међу којима су, између осталих, и Шимо Есић, Велимир Ралевић, Стефан Митић, Власта Ценић и Гордан Новаков.

Први пут биће организован стручни скуп на коме ће учествовати шест професора универзитета, а разговараће се о стваралаштву Душана Поп Ђурђевића. Биће организоване и две изложбе Пулс театра, који прате драмска догађања Фестивала. Такође, сви учесници и гости имаће прилику да погледају слике Саве Шумановића које су баш током фестивала изложене у Модерној галерији у нашем граду.

Последњег дана фестивала, поред традиционалног маскенбала, поворке награђених који ће продефиловати главном улицом, на бини ће се појавити писац Тоде Николетић и музичар Бранимир Росић, који ће довести познате људе из света музике и децу која певају на стихове песника.

Љ. Младеновић

Бројке за похвалу

Током 30 година жирију фестивала стигло је више од 70.000 радова, а награђено је 5.628 девојчица и дечака. Приказано је преко 40 ауторских изложби, 118 изложби дечјих радова, гостовала су 24 професионална позоришта, 212 дечјих драмских група и одржано 30 округлих столова разноврсне тематике.

Отварање 17. септембра

У зборнику који ће изаћи поводом јубилеја песник Добрица Ерић је забележио да је штета што фестивал траје само три дана (ове године од 17. до 20. септембра), јер смеа је потребно много више у времену у коме живимо. Поред Радмиле Булатовић у изради овог специјалног издања под насловом „На Гашином крилу – 30 осмеа за децу“ учествовао је и Слободан Станишић, а технички га је уредила Дубравка Божовић.

■ На почетку нове школске године

Срећно, ђаци!

За 558 најмлађих основаца са територије лазаревачке општине први дан школске 2018/2019. године почео је приредбама и пријемима, након чега су распоређени по одељењима. У клупе ОШ „Дуле Караклајић“ први пут су села 124 првака, у ОШ „Кнез Лазар“ 109, док је ОШ „Војислав Вока Савић“ примила 94 нова школарца.

– Свима желимо искрену добродошлицу – рекла је Мирјана Јоксимовић, директорка Основне школе „Диша Ђурђевић – Вреоци“, која је, као председник Актива директора

основних школа Лазаревца, најпре пожелела родитељима ученика првака да уживају у првом дану школе својих малишана и да не плаше своју децу обавезама, већ да школу представе као лепо место где ће стећи нова знања и упознати учитеље од којих ће много тога научити.

– Ученицима желим да им почетак нове школске године обележи много осмеа, да упознају нове другаре и да им први дани школовања остану у најлепшем сећању – рекла је Мирјана.

Ученике првог и петог разреда основне школе очекују нови наставни планови и програми, као и нови уџбеници. Градиво је донекле растерећено и уведени су нови изборни предмети, а изменама програма акценат је стављен на знања и вештине које ученици треба да имају на крају првог разреда.

Уводи се и такозвана пројектна настава, у оквиру које ће ђаци заједно са учитељима обрађивати одређене теме из више предмета и радити у групама.

Т. Симић

Нестварни актови и пејзажи

Лазаревчани током септембра имају ретку прилику да се у Модерној галерији, у оквиру гостујуће изложбе „Последња деценија Саве Шумановића“, сусретну с врхунским делима једног од највећих српских сликара 20. века. Део Шумановићевог опуса представљен је у оквиру манифестације „Лепини дани“, а поред пејзажа, који су „лична карта“ овог сликара, посетиоци могу да погледају и једну од најимпозантнијих скупина фигура нагих жена у српском сликарству.

Од 417 слика Галерије „Сава Шумановић“, које је Савина мајка Персида Шумановић поклонила Шиду, Лазаревчанима је представљено 25. Последњи период Шумановићевог рада везан је управо за тај град. Аутор је стварао у циклусима, па су се у Модерној галерији нашле слике из циклуса „Дечји ликови“, „Шидијанке“, „Црнке из Париза“,

мртва природа и пејзажи, који су и најбројнији.

— Последња деценија у стваралаштву Саве Шумановића представља заокружену целину чврстих основа. То су таленат и образовање уметника и искуство Париза, односно богатство традиције и интернационална атмосфера уметничких кругова. Пресудан утицај имала је лепота Фрушке горе у синтези са смелим карактером који се упустио у савладавање нових мотива, новог колорита и непознатог светла. То је створило јединствен и препознатљив стил — са пијететом је на отварању изложбе говорила Весна Буројевић, управница Галерије слика „Сава Шумановић“.

Међу познаваоцима ликовне уметности посебно су познати зимски пејзажи. У критици је запажено да је Шумановићев снег најмање бео. Препун је светлоплаве, окер, розе и других боја. У снегу се огледају сунце, небо, кровови.

Поред препознатљивих пејзажа, Шумановић је српском сликарству дао задивљујући низ фигура нагих жена. Цртежи „Црнке из Париза“ послужили су као модел за „Шидијанке“ („Купачице“), које су део сталне поставке шидске галерије. Уз неколико изабраних актова, пред лазаревачком публиком нашло се и неколико радова из серијала „Дечји ликови“, најјасније концепцијски дефинисаног циклуса познатог сликара, који је и сам указивао на то да није сликао дечје портрете, већ јединствену серију са заједничком тематиком и стилским опредељењем.

Уз организована стручна вођења и додатне програме, међу којима су и пројекција документарно играног филма „Сликар и берачица грожђа“, редитеља Николе Лоренцина и промоција књиге „Писма из Шиде“ Марије Демшар, они који до сада нису имали прилику упознали су се са детаљима из Шумановићеве биографије.

Шумановић је рођен 1896. године у Винковцима. Школовао се и живео у Земуну, Загребу и Паризу. У Шид се вратио 1930. године као формирана личност и афирмисани уметник. Било је то ново поглавље у Шумановићевом животу. У миру провинције могао се у потпуности посветити сликарству. Од 1932. године до краја живота стварао је са несмањеном концентрацијом. Потврда изузетне стваралачке енергије је и попис од 576 уља на платну. Последња слика на којој је радио уједно је и последња из триптиха „Берачице“.

Ухапшен је и стрељан у усташкој рацији крајем августа 1942. године, заједно са 120 мештана с којима је и сахрањен у заједничкој гробници у Сремској Митровици.

Галерија Шумановићевих слика у Шиду отворена је десет година након његове смрти.

Р. Лазић

Осликано Одељење педијатрије

Удружење „Shoo-Shoo Sound“ организовало је током августа осликавање зидова Одељења педијатрије у Дому здравља „Др Ђорђе Ковачевић“. Захваљујући средствима која су прикупљена током прошлогодишњег „Дечјег шушкања 4“ на познатој Течиной ливадици у лазаревачком селу Шушњар, пројекат је реализован у сарадњи са академским

уметником Владимиром Петровићем и полазницима Атељеа „Сезан“.

Зидови педијатрије постали су нови дом Шу-шу овчице, главног лика живописне приче о повратку коренима, здравом начину живота и изградњи хуманијег и искренијег друштва, што је наставак идеје враћања осмеха на лице свим суграђанима.

Дом здравља „Др Ђорђе Ковачевић“ и „Shoo-Shoo Sound“ протеклих година успешно су реализовали више добротворних акција. Захваљујући донацијама удружења, обезбеђени су СТГ апарат и опрема за породилиште, а набављени су и монтирани климатизери на Одељењу педијатрије. Такође, током 2012. и 2016. године обезбеђена су средства за лечење двојице суграђана.

— Желимо да малим корацима грађимо искрено, хумано и солидарно друштво, те стога сваке године профит фестивала донирамо за потребе појединаца или локалних институција — став је и начин рада „шушкаве“ екипе, која се труди да мотивише суграђане да дају свој допринос развоју локалне средине кроз добротворни волонтерски рад и етички и еколошки освешћено понашање.

Р. Л.

„Угљари“ најбољи

Производња угља је освојила прво место, на другом месту је Дистрибуција, а на трећем Производња електричне енергије

Сусрети радника „Електропривреде Србије“, који су од 5. до 7. септембра 41. пут одржани у Врњачкој Бањи, окупили су представнике синдикалних координација „угљара“, „термаша“, „хидраша“, „дистрибутера“, као и Пете координације која окупља раднике дирекције јавних предузећа ЕПС и ЕМС и „ЕПС ТУРС“ – а.

Организатор ових сусрета је Синдикат радника „Електропривреде Србије“, који наставља лепу традицију да организује дружење и спортско надметање запослених у једном од највећих и најуспешнијих јавних предузећа у Србији.

Више од 600 учесника надметало се у 16 спортских дисциплина, а највише такмичарског успеха имали су представници Производње угља, који су сакупили 67 бодова. Друго место освојили су спортисти Дистрибуције са 59 бодова, а радници Производње електричне енергије са 45

поена нашли су се на трећој позицији. Четвртопласирана екипа Хидроенергије освојила је 28, а петопласирана Пета координација 21 бод.

Највише првих места, укупно десет, и то у дисциплинама мали фудбал (сениори), кошарка, стони тенис (жене), одбојка (жене), стрељаштво (жене), куглање, надвлачење конопца и пливање (мушкарци и жене),

освојили су „угљари“. Радници Огранка Рударски басен „Колубара“ дали су велики допринос, наступајући у готово свим дисциплинама.

Четрдесет прве Сусрете радника ЕПС-а, након уручења пехара најбољој екипи, затворио је Милан Ђорђевић, председник Синдиката радника „Електропривреде Србије“.

Т. Крупниковић

Сећање на дане када је ослобођен град

Пензионисани лазаревачки професор Милорад Ђукетић (87) још увек се добро сећа ноћи између 18. и 19. септембра 1944. године, када су у Лазаревац ушли партизани. Од њих педесетак, обучених у ганц нове униформе, већина је била на коњима. Није било никаквог дочека, нити весеља. Следећег дана варош је била мирна, а већина мештана из страха није излазила из својих кућа. Борбе које су у околини вођене претходних дана, тада су већ сасвим утихнуле.

Ђукетић се присећа да је долазак партизанске коњице посматрао кроз прозор своје куће, наслонен на немачки војни сандук. Њега је, само неколико дана раније, заједно са својом на брзину сакупљеном „бандом“ донео из напуштене предратне болнице у самом центру вароши, у којој је четири године била смештена команда немачке војске.

– Никада нисам заборавио ту своју прву и једину „крађу“ у животу. Мада, и данас мислим исто оно што сам мислио оног дана када сам опустелом варошком калдрмом вукао ратни плен – то што сам од непријатеља без питања узео војни сандук не може се назвати лоповлуком. Пре ће бити да је реч о класичној конфискацији имовине – присећа се професор кроз шалу свог важног животног искуства.

Према причи која деценијама није могла да се пронађе у званичним учебницима из историје, партизани су ушли у варошицу која је већ била ослобођена, након што су немачки гарнизон у Лазаревцу почетком септембра напали четници. Завршне борбе око старе болнице, као и Храма Светог Димитрија (на

■ Рајачић (клучи у средини) у Србији за време II светског рата

чијем се звонику налазило митраљеско гнездо), трајале су кратко, тек неколико сати. Према сведочењу професора Ђукетића, када је све утихнуло, босонога дружина, у којој су се поред њега нашли још и његова три „пајтоса“ – Шора, Здравко и Славко, прва је стигла у центар вароши.

– Немци су већ били побегли. Тамо где се данас налази Споменик српском ратнику лежао је на леђима један четник коме је бомба растргла утробу. Још увек ми је страшно када се сетим тог призора. Беживотно тело другог налазило се недалеко од бунара, а трећег иза болнице. Први сам ушао у напуштenu команду и из ње изнео сандук – прича наш саговорник.

До сада мање познати детаљи из историје Другог светског рата током претходних деценија постали су једна од омиљених тема бројних научника и аналитичара. Међу онима који се труде да истраживањима докумената из међународних архива и музеја баце јаче светло на догађаје који су претходили ослобођењу Србије од Немаца је и књижевник Милослав Самарцић, власник издавачке куће „Погледи“. Поткрепљујући своју ревизионистичку интерпретацију историјских догађаја везаних за Други светски рат у Југославији, он је током претходних 30 година интервјуисао више од 50 припадника покрета Драже Михаиловића и у својим књигама цитирао небројене странице пронађених изворних докумената.

Према Самарцићевим речима, најпотпунији документ о борбама у Шумадији почетком септембра 1944. године је извештај америчког поручника Мајкла Рајачића, члана обавештајне мисије „Ренџер“. Према

том документу, прво место које су четници Рудничког корпуса ослободили у присуству овог америчког официра била је Кадина Лука.

Како је у свом извештају описао Рајачић, највећа операција овог корпуса била је ослобађање Лазареваца, у коме је у том моменту био стациониран веома јак гарнизон од 250 немачких војника. Варош је најпре опкољена и блокирана, а онда су започеле борбе. Немци су на крају држали само болницу и црквени торањ, а када им је нестало муниције – они су се предали.

– Рајачић у свом извештају тврди да је ушавши у Лазаревац, у коме му је приређен свечани дочек, изабројао 60 мртвих Немаца. У ослобођеној вароши дочекао га је четнички капетан Драгомир Топаловић, који га је одвео у цркву, где је прота Чедомир Поповић одржао благодарење поводом победе. Касније, током вечере у пратиној кући, коју је приредио политички представник и саветник Рудничког корпуса адвокат Војин Војиновић, радио Би-Би-Си је јавио да су Кадину Луку и Лазаревац од Немаца ослободили партизани – наводи Самарцић.

Професор Ђукетић још увек чува војнички сандук који је као дечак изнео из напуштене лазаревачке болнице. Ипак, то што је међу првим ослободиоцима ушао у зграду немачке команде није много помогло његовом оцу Душану, предратном општинском чиновнику (и једном од директних потомака оснивача села Шушњар Ђукете Петрашиновића), који је 1945. године осуђен на седам година робије и није доживео рехабилитацију.

Р. К.

13. пролетерска бригада

Дан када су партизани ушли у варош обележаван је деценијама као Дан ослобођења, које је извела 13. пролетерска бригада „Раде Кончар“. У једном извештају команде ове бригаде описан је ток операције. У њему између осталог пише да је 18. септембра ослобођено Ваљево, што је утицало на деморализацију четничких и других квислиншких снага. Желећи да то искористи, штаб бригаде упутио је те вечери 5. батаљон у Лајковац са задатком да разоружа његову посаду, састављену углавном од припадника жандармерије. Нешто пре поноћи ка Лазаревцу су кренули борци који су у ову варош стигли рано ујутро 19. септембра. Лазаревац је, како стоји у извештају, ослобођен без борбе. Заробљено је 25 италијанских војника које су, без оружја, Немци оставили у вароши.

/// Фото: М. Цвијетић

CIP – Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)[085.3]
 [Електропривреда Србије Енергија Колубара] **ЕПС Енергија Колубара** / главни и одговорни уредник Ана Павловић. -
 2017, бр. 1 (нов.) - . - Лазаревац : Електропривреда Србије, 2017- (Београд : Службени гласник). - 25 cm
 Месечно. - Је наставак: Колубара (Лазаревац) = ISSN 1451-2890
 ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
 COBISS.SR-ID 250299404

